

spivrobitny'ctvto v 1991–2005 rr. [Tekst]. – Uzhgorod: Grazhda, 2007. – 208 s.

11. Usty'ch S. U rusi uspishnogo spivrobitny'ctva [Tekst] // Polity'ka i chas. – 2001. – № 3. – S. 3–7.

12. Fedurcya V. P. Sy'stema reguluvannya zovnishn'oekonomichny'x zv'yazkiv u Ches'kij Respublici: dosvid organizaciyi dlya Ukrayiny' [Tekst]: avtoref. dy's. ... kand. ekonomichny'x nauk. – Uzhgorod: UzhNU, 2006. – 20 s.

13. Czup O.V. Ches'ka Respublika i Ukrayina v mizhderzhavny'x vidnosy'nax kincyа XX – pochatku XXI st. [Tekst]: avtoref. dy's. ... kand. ist. nauk.: 07.00.02 / O.V. Czup; L'viv. nacz. un-t im. I.Franka. – L., 2009. – 20 s. – ukr.

14. Cherny'k P. Ukrayina v geopolity'chny'x koncepciyax Chexiyi ta Slovachy'ny' XX st. [Tekst] // Ukrayins'ka nacional'na ideya: realiyi ta perspektyvy' rozvy'tku. – L'viv: "L'vivs'ka politexnika", 2009. – Vy'p. 21. – S. 172–179.

15. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2006 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2007. – 474 s.

16. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2007 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2008. – 482 s.

17. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2008 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2009. – 440 s.

18. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2009 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2010. – 610 s.

19. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2010 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2011. – 397 s.

Korsak R. V., candidate of historical sciences, professordepartment of tourism infrastructure and services, Uzhgorod National University (Ukraine, Uzhgorod), korsakr@inbox.ru

Ukrainian–Czech relations in the process of transformation of Central and Eastern Europe: commerce and economic cooperation kontenst (2000–2012)

The article at first in Ukrainian historiography the comprehensive analysis of the Ukrainian–Czech trade and economic cooperation in the development process of transformation of Central and Eastern Europe (2000–2012). The study preferred historical research methods: historical–genetic, historical, comparative, historical and synthetic, historical and diachronic, empirical analysis. The study accounted for archival materials, published documents and works of Ukrainian researchers.

In terms of major geopolitical changes in Europe, the Czech Republic remains an important political and economic partner of Ukraine. In turn, the Czech Republic considers Ukraine as a European country, which depends on stability in Central and Eastern Europe, supports the aspirations of our country's integration into European structures and NATO.

The author concludes that the trade and economic cooperation hindered internal problems that existed in Ukraine: 1) dictatorship in domestic politics, as manifested in the suppression of political opponents; 2) social inequality, which has become an obstacle to the achievement of the internal consistency of Ukrainian society; 3) Soviet past, which significantly affect the cooperation with the Czech Republic.

Keywords: Ukraine, Czech Republic, EU, NATO, the Visegrad group Yamburgskoye agreement, Ukrainian–Czech trade and economic relations, political cooperation.

Korsak P. V., кандидат исторических наук, доцент кафедры туристической инфраструктуры и сервиса, Ужгородский национальный университет (Украина, Ужгород), korsakr@inbox.ru

Украинско–чешские отношения в трансформационных процессах Центрально–Восточной Европы: торгово–экономическийконтенст сотрудничества (2000–2012 гг.)

Впервые в украинской историографии осуществлен комплексный анализ исследования украинско–чешского торгова–экономического сотрудничества в условиях развития трансформационных процессов Центральной и Восточной Европы (2000–2012 гг.). В исследовании отдано предпочтение историческим методам исследования: историко–генетическом, историко–сравнительном, историко–синтетическом, историко–диахронном, эмпирическому анализу т.п. Основу исследования составили архивные материалы, опубликованные документы и работы украинских исследователей.

В условиях серьезных геополитических изменений в Европе, Чехия, остается важным политическим и экономическим партнером Украины. В свою очередь, Чехия рассматривает Украину как европейскую страну, от которой зависит стабильность в Центрально–Восточной Европе, поддерживает стремление страны интегрироваться в европейские и евроатлантические структуры.

Автор пришел к выводу, что торгово–экономическому сотрудничеству мешали внутренние проблемы, существовавшие в Украине, а именно: 1) диктатура во внутренней политике, которая проявлялась в подавлении политических оппонентов; 2) социальное неравенство, что стало препятствием в достижении внутренней слаженности украинского общества; 3) советское прошлое, которое существенно влияло на сотрудничество с Чехией.

Ключевые слова: Украина, Чехия, ЕС, НАТО, Вышеградская группа, Ямбургское соглашение, украинско–чешские торгово–экономические отношения, политическое сотрудничество.

* * *

УДК 930.1:378.4(477)“2002/2011”

Березанська І. М.

аспірантка кафедри історії та культури України, Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди (Україна, Переяслав–Хмельницький), berezanska.i@mail.ru

ІННОВАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО–ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ТА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ І–ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ (2002–2011 РР.) У ТРАКТУВАННІ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОСЛІДНИКІВ

Проведено історіографічний аналіз літератури 2002–2011 рр., присвяченої вищим педагогічним навчальним закладам України І–ІІ рівнів акредитації, зокрема інноваціям у навчально–виховному процесі та системі управління сферою вищої освіти. При дослідженні даної проблеми використовувалися методи аналізу і синтезу, проблемно–хронологічний, історико–порівняльний.

Виявлено, що сучасний стан навчально–виховного процесу та системи управління освітою вищих педагогічних навчальних закладів України І–І рівнів акредитації досліджено недостатньо. Питання історії розвитку даних вузів дослідники торкалися побіжно, в контексті висвітлення становлення і розвитку всієї системи вищої освіти України.

Ключові слова: інновації, педагогічні вищі навчальні заклади, навчально–виховний процес, система управління освітою.

Вища освіта сьогодні переживає значні труднощі пов'язані з переходом до ринкової економіки, що вимагає змін пріоритетів у системі навчання і виховання, зокрема змін у навчально–виховному процесі та системі управління освітою. Вищі педагогічні навчальні заклади України І–ІІ рівнів акредитації не можуть стояти осторонь інтеграційних процесів в європейській освітній простір, оскільки є складовою сучасної системи вищої освіти України. Приєднання України до Болонського процесу висуває перед вищими навчальними закладами І–ІІ рівнів акредитації нові вимоги до цілей, змісту і результатів навчання від яких залежить якість надання освітніх послуг.

Метою даного дослідження є вивчити стан наукової розробки проблеми у сучасній українській історіографії. Питання інновацій у навчально–виховному процесі та системі управління сферою вищої освіти присвячено публікації сучасних дослідників С.Андрейчука [1], Н.Батечко [2], І.Бачевської [3], О.Бордог [4], О.Горуненко [10], І.Дичківської [5], С.Домбровської [6], Н.Жаркової [7], В.Іштукіна [3], О.Кіяшко [8], Л.Маркіної [9], О.Навроцького [11], О.Науменко [12], Ю.Перинського [13], О.Попенко [14; 15], О.Поступної [16], В.Радченка [17], С.Салиги [18], П.Селюка [19], І.Сікорської [20], О.Скубашевської [21; 22], В.Шевченка [23], С.Шевченко [24]. Дані дослідження присвячені питанням впровадження у початковий процес інформаційно–комунікаційних технологій, кредитно–модульної та модульно–рейтингової системи оцінювання знань студентів, модернізації системи управління освітою.

Значний науковий інтерес у дослідженні інноваційних педагогічних технологій становить навчальний посібник І.Дичківської “Інноваційні педагогічні технології” [5], у якому розкрито загальні засади педагогічної інноватики, сутність і особливості педагогічної технології, інноваційна діяльність педагога. Недоліками інноваційної діяльності в педагогічній

сфері авторка вважає впровадження потенційно ефективних новацій із значним запізненням; модність впровадження новацій, а не очікуваний педагогічний ефект; явний чи прихований опір інноваціям або ж неправильну організацію інноваційних процесів; значне перевищення витрат на впровадження новацій порівняно з прогнозованими показниками; непомірно тривалі строки впровадження.

Питанню використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації присвячені дослідження І.Бачевської, О.Бордюг, Н.Жаркової, В.Іштукіна, О.Науменко, П.Селюка. Зокрема, розглянуто етапи ефективного впровадження в навчальний процес ІКТ, здійснено класифікацію та описано завдання ІКТ, визначено переваги та недоліки даних технологій.

На початку XXI ст. захищено низку кандидатських дисертаційних досліджень, у яких проаналізовано окремі аспекти інновацій у вищій освіті в період модернізаційних процесів. У дисертації О.Кіяшко “Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації” [8] подається аналіз педагогічних умов впровадження та критеріїв ефективності інноваційних педагогічних технологій підготовки фахівців–професіоналів. У дисертації О.Навроцького “Інноваційні процеси в вищій школі України” [11] досліджуються передумови, можливості та перспективи інноваційного розвитку вищої школи України, розроблена концепція перманентних асинхронних інноваційних процесів у вищій школі. У п’ятому розділі “Інноваційна сутність реформування вищої школи України” міститься матеріал про реорганізацію вузів I–II рівнів акредитації і злиття їх з вузами III–IV рівнів акредитації, як один із кроків інноваційного реформування вищої освіти. У дисертації О.Скубашевської “Філософія інноваційного розвитку освіти в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні” [21] обґрунтовується сутність інноваційного розвитку освіти як соціокультурного феномена в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні, аналізується роль інформаційних технологій в процесі інноваційного розвитку освіти, виділено основні напрями впровадження інформаційних технологій в освіті.

Проблемі впровадження інновацій у вищій школі присвячені дослідження Л.Маркіної, Ю.Перинського. Причинами, які гальмують розвиток інноваційних процесів у ВНЗ, Л.Маркіна [9] вважає відсутність матеріальної зацікавленості, роз’єднаність вузівських колективів, консерватизм частини викладацького складу не бажаючих міняти звичні форми і методи діяльності. Дослідниця виділяє такі види інновацій у галузі вищої освіти: інновації в змісті вищої освіти; інновації в педагогічному процесі; інновації в організаційних структурах вищої освіти; інновації в діяльності та відносинах між викладачами і студентами; інновації в галузі міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів. Ю.Перинський інновацією освіти вважає цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог. Науковець поділяє інновації в освіті на такі

групи: інновації в змісті освіти (навчальні програми, підручники тощо); інновації в технології процесу навчання і виховання; інновації в організації навчально-виховного процесу; інновації в системі управління освітою [13, с. 79–80].

Протягом 2005–2011 рр. спостерігається підвищений інтерес дослідників до впровадження у навчальний процес ВНЗ I–II рівнів акредитації модульно-рейтингової та кредитно-модульної системи навчання як важливого чинника забезпечення якості освіти. Проблема рейтингу розглядається в працях таких вітчизняних авторів, як О.Іванцова, Т.Романовська, О.Попенко, О.Чернуха. Науковцями простежено впровадження даних систем у навчальний процес ВНЗ, показано переваги і недоліки, розкрито проблеми та шляхи їх вирішення. На думку О.Попенко “досвід навчання за модульно-рейтинговими технологіями набутий студентами коледжів, училищ, дозволяє їм легко адаптуватися до умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу ВНЗ III–IV рівнів акредитації, в яких вони продовжать свою професійну підготовку” [14, с. 28].

Питання інновацій в системі управління освітою знайшло відображення у дисертаційних дослідженнях С.Андрейчука, О.Поступної, В.Радченка, І.Сікорської. У дослідженні В.Радченка “Управління якістю професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації” обґрунтовано модель управління якістю професійної діяльності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації; виокремлено пріоритетні принципи теорій менеджменту і мотивації праці в процесі їх розвитку; визначено умови, критерії і рівні управління якістю професійної діяльності викладачів ВНЗ I–II рівнів акредитації, здійснено класифікацію методів стимулювання їх професійної діяльності за рівнями управління; уточнено поняття “управління якістю професійної діяльності викладачів” [17, с. 6–7].

Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції здійснено у дисертації І.Сікорської. Дослідницею запропоновано методичні підходи до оцінки розвитку вищих навчальних закладів згідно євроінтеграційного вектору реформи та модель удосконалення державного управління євроінтеграційним процесом вищої освіти; удосконалено методи аналізу нормативно-правової бази відповідно реформи вищої освіти в контексті європейської інтеграції та механізм організації і координації управління міжнародною діяльністю вищої школи [20, с. 6].

Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні в контексті болонського процесу проаналізовано у дисертації С.Андрейчук. У дослідженні здійснено комплексний аналіз процесу державного управління вищою освітою України на шляху її інтеграції в європейський освітній простір; розкрито міжнародний досвід державного управління структурною перебудовою вищої освіти; розглянуто формування сучасної нормативно-правової бази державного управління вищою освітою; проаналізовано структуру, функції центральних органів державного управління вищою освітою, охарактеризовано основні форми, методи, напрями їх діяльності по реформуванню освітньої галузі України та наближення її до

європейських стандартів; аналізуються позитиви та негативи в освітньому середовищі країни [1, с. 19].

Механізми державного управління вищою освітою на регіональному рівні проаналізовані в дисертації О.Поступної. Дослідницею розроблено основні положення концепції управління вищою освітою на регіональному рівні; удосконалено правовий механізм державного управління вищою освітою шляхом розроблення нормотворчих підходів (внесення змін до чинного законодавства у галузі вищої освіти щодо впорядкування вищих навчальних закладів єдиному центральному органу влади); закріплено розмежування вищих навчальних закладів за функціональними можливостями; розроблено положення про автономію вищих навчальних закладів; проаналізовано функціонування механізмів державного управління вищою освітою в Україні, що дало можливість визначити недоліки та суперечності галузі [16, с. 4].

Великий фактологічний матеріал містить дослідження авторського колективу О.Горуненко, В.Афанасьєва, В.Базелюк, І.Драч, Є.Клименко, З.Рябова “Модернізація системи управління освітою в Україні: дорожня карта реформ”. У праці досліджено систему управління освітою в Україні, виявлено її проблемні місця та розроблено конкретні рекомендації щодо її модернізації. Основною метою реформи на думку авторів є посилення конкурентоспроможності національної освіти; підвищення якості освітніх послуг у всіх сферах; боротьба з корупцією в освітній галузі; посилення кадрового потенціалу освітньої, управлінської вертикалі; розвиток громадської та приватної ініціативи у сфері освіти [10, с. 40].

У дослідженні О.Попенко, О.Мельничук проаналізовано специфіку управління ВНЗ І–ІІ рівнів акредитації в умовах реформування та розвитку системи вищої освіти. Дослідники звертають увагу на те, що інновації в системі підвищення науково–професійного рівня педагогічних працівників ВНЗ І–ІІ рівнів акредитації передбачають модернізацію всієї науково–методичної роботи в цих закладах. Напрямами управління інноваційними процесами у вищих навчальних закладах цього типу автори вважають: оптимізацію переліку напрямів та спеціальностей підготовки фахівців; впровадження інноваційних технологій у навчально–виховний процес; підвищення науково–професійного рівня педагогічних працівників; комп’ютеризацію та інформатизацію діяльності ВНЗ; вдосконалення матеріально–технічної бази [15].

Питання державного управління освітою порушуються у публікаціях Н.Батечко, С.Домбровської, О.Поступної, С.Салиги, В.Шевченка, С.Шевченка. Так, у дослідженні О.Поступної [16] виділено механізми державного управління вищою освітою, які потребують розробки, реалізації й контролю з боку Міністерства освіти і науки України. В.Шевченко [23] визначив структуру механізму реалізації державної політики у сфері вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України, невід’ємними компонентами якої вважає методи, важелі, інструменти та правове, нормативне, інформаційне та фінансово–економічне забезпечення. У дослідженні С.Салиги та О.Яришко [18] значна увага приділяється особливостям стратегічного управління навчальними закладами І–ІІ рівня акредитації. На думку

авторів, “управління навчальним закладом І–ІІ рівня акредитації спрямовується на організацію і забезпечення оптимальних умов його функціонування, створення умов для всебічного розвитку особистості” [18, с. 46]. Н.Батечко [2] розглядаючи державне управління сферою вищої освіти України, виділяє ряд суперечностей, серед яких питання підпорядкування вищих навчальних закладів Міністерству освіти і науки України як центральному органу; чисельність ВНЗ в Україні. Дослідниця виступає за посилення державно–громадського управління вищою освітою та розвиток самоврядних асоціацій вищих навчальних закладів.

Значний науковий інтерес у дослідженні проблеми управління системою вищої освіти становить монографія С.Домбровської “Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних змін” [6]. Дане дослідження побудоване на широкому колі джерел, присвячене вирішенню проблем державного управління інноваційними процесами у вищій школі. Авторкою розглянуто структуру і динаміку забезпеченості науково–педагогічними працівниками вищих навчальних закладів України в розрізі областей і міністерств.

Отже внесок сучасних українських вчених у розробку даної теми є вагомим. Дослідники комплексно висвітлюють різні аспекти інновацій у вищих педагогічних навчальних закладах України І–ІІ рівнів акредитації, серед яких впровадження у навчальний процес інноваційних педагогічних технологій, визначення специфіки управління ВНЗ І–ІІ рівнів акредитації в умовах реформування та розвитку системи вищої освіти. Питання інновацій у вищих педагогічних закладах І–ІІ рівнів акредитації в історіографії є недостатньо вивченим, тому надалі залишається актуальним для подальшого дослідження.

Список використаних джерел

1. Андрейчук С.К. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні в контексті болонського процесу: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управл. : спец. 25.00.01 “Теорія та історія державного управління” / С.К. Андрейчук. – Л., 2007. – 21 с.
2. Батечко Н.Г. Державне управління сферою вищої освіти України: суперечності сучасного розвитку [Електронний ресурс] // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу “Києво–Могилянська академія”. Сер. Педагогіка: наук. журн. – 2012. – Вип. 197. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2012/209–197–1.pdf>. – Назва з екрану.
3. Бачевська І.В. До питання оптимізації навчання курсу лінійної алгебри студентів нематематичних спеціальностей вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації засобами сучасних технологій / І.В. Бачевська, В.В. Іштукін // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 2 (28). – С. 197–204.
4. Бордюг О.Г. Створення мультимедійного супроводу навчального заняття у педагогічному коледжі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/bordiyug-og-stvorennya-multimedijnogo-suprovodu-navchalnogo-zanyattya-u-pedagogichnomu-koledzhi/>. – Назва з екрану.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
6. Домбровська С.М. Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних змін: [моногр.] / С.М. Домбровська. – Х.: Вид-во “Оберіг”, 2009. – 176 с.
7. Жаркова Н.В. Підготовка викладачів коледжу до застосування інформаційних і комунікаційних технологій у навчальному процесі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/.../P2412_24.pdf – Назва з екрану.
8. Кіяшко О.О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах І–ІІ рівнів акредитації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04

“Теорія та методика професійної освіти” / О.О. Кіяшко. – Л., 2001. – 16 с.

9. Маркіна Л.Л. Розвиток освітніх інноваційних процесів у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2010_6/files/PD610_4_5.pdf. – Назва з екрану.

10. Модернізація системи управління освітою в Україні: дорожня карта реформ / за заг. ред. Горуненко О.В. – К., 2014. – 84 с.

11. Навроцький О.І. Інноваційні процеси в вищій школі України : автореф. дис. ... докт. соц. наук : спец. 22.00.04 “Спеціальні та галузеві соціології” / О.І. Навроцький. – Х., 2006. – 36 с.

12. Науменко О. М. Використання мультимедійних засобів у підготовці студентів педагогічних коледжів [Електронний ресурс] // Інформаційні технології і засоби навчання – 2008. – № 4 (8). – Режим доступу: lib.iitta.gov.ua/1243/. – Назва з екрану.

13. Перинський Ю.Є. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності / Ю.Є. Перинський // Педагогічна освіта у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації: реалії сьогодення та перспективи розвитку: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, 19 грудня 2013 року, м. Прилуки. – Прилуки–Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – С. 79–80.

14. Попенко О.М. Особливості діяльності вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації в умовах реформування освіти / О.М. Попенко // Педагогічна освіта у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації: реалії сьогодення та перспективи розвитку: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, 19 грудня 2013 року, м. Прилуки. – Прилуки–Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – С. 26–28.

15. Попенко О.М., О.І. Мельничук. Особливості управління інноваційними процесами у ВНЗ I–II рівнів акредитації [Електронний ресурс] // Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2011. – Вип. 2 (45). – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ozfm/2011_45/pop_meln.pdf. – Назва з екрану.

16. Поступна О.В. Механізми державного управління вищою освітою на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управл. : спец. 25.00.02 – “Механізми державного управління” / О.В. Поступна. – Х., 2010. – 19 с.

17. Радченко В.М. Управління якістю професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / В. М. Радченко. – К., 2007. – 21 с.

18. Салига С.Я. Управління вищими навчальними закладами : монографія / С.Я. Салига, О.В. Яришко. – Запоріжжя : ЗЦНТЕІ, 2005. – 194 с.

19. Селюк П.І. Особливості впровадження інформаційних технологій в освітній процес Луцького педагогічного коледжу [Електронний ресурс] // Наукові конференції. – Режим доступу: <http://intkonf.org/selyuk-p-i-osoblivosti-vprovadzheniya-informatsiynih-tehnologiy-v-osvitniy-protse-lutsogo-pedagogichnogo-koledzhu>. – Назва з екрану.

20. Сікорська І.М. Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції : автореф. дис. ... канд. наук з держ. управл. : спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / І.М. Сікорська. – Д., 2006. – 26 с.

21. Скубашевська О.С. Філософія інноваційного розвитку освіти в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні : автореф. дис. ... докт. філос. наук : спец. 09.00.10 “Філософія освіти” / О.С. Скубашевська. – К., 2010. – 31 с.

22. Скубашевська О.С. Філософія інноваційного розвитку освіти в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні : дис. ... доктора філос. наук : 09.00.10 / Скубашевська Ольга Станіславівна. – К., 2010. – 406 с.

23. Шевченко В.М. Механізми реалізації державної політики у сфері вищої освіти в умовах інноваційного розвитку України [Електронний ресурс] // Електронне наукове фахове видання “Державне управління: удосконалення та розвиток. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=139>. – Назва з екрану.

24. Шевченко С.О. Державно-громадський механізм управління якістю вищої освіти: відповідь на виклики часу / Сергій Олексійович Шевченко // Управління в освіті: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, 14–16 квітня 2011 року / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти [та ін.]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 348–349.

References

1. Andreychuk S.K. Derzhavne upravlinnya reformuvannam vyshchoyi osvity v Ukraini v konteksti bolons'koho protsesu : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upravl. : spets. 25.00.01 “Teoriya ta istoriya derzhavnogo upravlinnya” / S.K. Andreychuk. – L., 2007. – 21 s.

2. Batechko N.H. Derzhavne upravlinnya sferoyu vyshchoyi osvity Ukrainy: superechnosti suchasnoho rozvytku [Elektronnyy resurs] // Naukovi pratsi Chornomors'koho derzhavnogo universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu “Kyievo-Mohylyans'ka akademiya”. Ser. Pedahohika: nauk. zhurn. – 2012. – Vyp. 197. – Rezhym dostupu : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2012/209-197-1.pdf>. – Nazva z ekranu.

3. Bachevs'ka I.V. Do pytannya optymizatsiyi navchannya kursu liniynoyi albehy studentiv nematematychnykh spetsial'nostey vyshchykh navchal'nykh zakladiv I–II rivniv akredytatsiyi zasobamy suchasnykh tekhnolohiy / I.V. Bachevs'ka, V.V. Ishtukin // Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi. – 2013. – № 2 (28). – S. 197–204.

4. Bordyuh O.H. Stvorennya mul'tymediynoho suprovodu navchal'noho zanyattya u pedahohichnomu koledzhi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://intkonf.org/bordyuh-og-stvorennya-multymediynoho-suprovodu-navchalnogo-zanyattya-u-pedagogichnomu-koledzhi/>. – Nazva z ekranu.

5. Dychkivs'ka I.M. Innovatsiyi pedahohichni tekhnolohiyi: navch. posibnyk. – K. : Akademydav, 2004. – 352 s.

6. Dombrovs'ka S.M. Derzhavne upravlinnya vyshchoyi osvityou v umovakh transformatsiynykh zmin : [monohr.] / S.M. Dombrovs'ka. – Kh. : Vyd-vo “Oberih”, 2009. – 176 s.

7. Zharkova N.V. Pidhotovka vykladachiv koledzhu do zastosuvannya informatsiynykh i komunikatsiynykh tekhnolohiy u navchal'nomu protsesi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : archive.nbuv.gov.ua/portal/.../P2412_24.pdf – Nazva z ekranu.

8. Kiyashko O.O. Innovatsiyi pedahohichni tekhnolohiyi pidhotovky molodshykh spetsialistiv u vyshchykh navchal'nykh zakladakh I–II rivniv akredytatsiyi : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 “Teoriya ta metodyka profesiynoyi osvity” / O.O. Kiyashko. – L., 2001. – 16 s.

9. Markina L.L. Rozvytok osvityni protsesiv u vyshchii shkoli Ukrainy : avtoref. dys. ... dokt. sots. nauk : spets. 22.00.04 “Spetsialni ta haluzevi tsiosolohii” / O.I. Navrotskiy. – Kh., 2006. – 36 s.

10. Modernizatsiya systemy upravlinnya osvityou v Ukraini: dorozhnyya karta reform / za zah. red. Horunenko O.V. – K., 2014. – 84 s.

11. Navrotskiy O.I. Innovatsiyi protsesy v vyshchii shkoli Ukrainy : avtoref. dys. ... dokt. sots. nauk : spets. 22.00.04 “Spetsialni ta haluzevi tsiosolohii” / O.I. Navrotskiy. – Kh., 2006. – 36 s.

12. Naumenko O.M. Vykorystannya mul'tymediynykh zasobiv u pidhotovtsi studentiv pedahohichnykh koledzhiv [Elektronnyy resurs] // Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya – 2008. – № 4 (8). – Rezhym dostupu : lib.iitta.gov.ua/1243/. – Nazva z ekranu.

13. Peryns'kyu Yu. Ye. Innovatsiyina spryamovanist' pedahohichnoyi diyal'nosti / Yu. Ye. Peryns'kyu // Pedahohichna osvita u vyshchykh navchal'nykh zakladakh I–II rivniv akredytatsiyi: realiyi s'ohodennya ta perspektyvy rozvytku: Materialy mizhvuziv's'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, 19 hrudnya 2013 roku, m. Pryluky. – Pryluky–Nizhyn : NDU im. M.Hoholya, 2013. – S. 79–80.

14. Popenko O.M. Osoblyvosti diyal'nosti vyshchykh navchal'nykh zakladiv I–II rivniv akredytatsiyi v umovakh reformuvannya osvity / O.M. Popenko // Pedahohichna osvita u vyshchykh navchal'nykh zakladakh I–II rivniv akredytatsiyi: realiyi s'ohodennya ta perspektyvy rozvytku: Materialy mizhvuziv's'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, 19 hrudnya 2013 roku, m. Pryluky. – Pryluky–Nizhyn : NDU im. M.Hoholya, 2013. – S. 26–28.

15. Popenko O.M., O.I. Mel'nychuk. Osoblyvosti upravlinnya innovatsiyyny protsesamy u VNZ I–II rivniv akredytatsiyi [Elektronnyy resurs] // Naukovi zapysky Rivnens'koho derzhavnogo humanitarnogo universytetu. – 2011. – Vyp. 2 (45). – Rezhym dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ozfm/2011_45/pop_meln.pdf. – Nazva z ekranu.

16. Postupna O.V. Mekhanizmy derzhavnogo upravlinnya vyshchoyi osvityou na rehional'nomu rivni : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upravl. : spets. 25.00.02 – “Mekhanizmy derzhavnogo upravlinnya” / O.V. Postupna. – Kh., 2010. – 19 s.

17. Radchenko V.M. Upravlinnya yakystyu profesiynoyi diyal'nosti vykladachiv vyshchykh navchal'nykh zakladiv I–II rivniv akredytatsiyi : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.01

“Zahal’na pedahohika ta istoriya pedahohiky” / V. M. Radchenko. – K., 2007. – 21 s.

18. Salyha S.Ya. Upravlinnya vyshchymy navchal’nymy zakladamy: monohrafiya / S.Ya. Salyha, O.V. Yaryshko. – Zaporizhzhya : ZTsNTEI, 2005. – 194 s.

19. Selyuk P.I. Osoblyvosti vprovadzhennya informatsiynykh tekhnolohiy v osvitiy protses Luts’koho pedahohichnoho koledzhu [Elektronnyy resurs] // Naukovi konferentsiyi. – Rezhym dostupu : <http://intkonf.org/selyuk-p-i-osoblyvosti-vprovadzhennya-informatsiynykh-tekhnolohiy-v-osvitiy-protses-lutskogo-pedagogichnogo-koledzhu>. – Nazva z ekranu.

20. Sikors’ka I.M. Udoskonalennya derzhavnoho upravlinnya vyshchoy osvity v konteksti yevropeys’koyi intehratsiyi : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upravl. : spets. 25.00.02 “Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya” / I. M. Sikors’ka. – D., 2006. – 26 s.

21. Skubashevs’ka O.S. Filosofiya innovatsiynoho rozvytku osvity v umovakh stanovlennya informatsiynoho suspil’stva v Ukraini : avtoref. dys. ... dokt. filos. nauk : spets. 09.00.10 “Filosofiya osvity” / O.S. Skubashevs’ka. – K., 2010. – 31 s.

22. Skubashevs’ka O.S. Filosofiya innovatsiynoho rozvytku osvity v umovakh stanovlennya informatsiynoho suspil’stva v Ukraini : dys. ... doktora filos. nauk : 09.00.10 / Skubashevs’ka Ol’ha Stanislavivna. – K., 2010. – 406 s.

23. Shevchenko V.M. Mekhanizmy realizatsii derzhavnoi polityky u sferi vyshchoi osvity v umovakh innovatsiynoho rozvytku Ukrainy [Elektronnyy resurs] // Elektronne naukove fakhove vydannia “Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok. – Rezhym dostupu : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=139>. – Nazva z ekranu.

24. Shevchenko S. O. Derzhavno-hromadskiy mekhanizm upravlinnya yakistiu vyshchoi osvity: vidpovid na vykylyky chasu / Serhii Oleksiiovych Shevchenko // Upravlinnia v osviti: zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 14–16 kvitnia 2011 roku / Instytut innovatsiynykh tekhnolohii i zmistu osvity [ta in.]. – Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2011. – S. 348–349.

Berezanska I. M., postgraduate student of department of history and culture of Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitskiy Hrihoriy Skovoroda State Pedagogical University (Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitskiy), berezanska.i@mail.ru

The interpretation of native investigators of innovations in organisation of educational process and management system in pedagogical establishments of I–II accreditation level of Ukraine (2002–2011)

The historiographical analysis of literature (2001–2011) which was dedicated to higher educational pedagogical establishments of I–II accreditation level of Ukraine is done, especially were analyzed innovations in educational process and system of higher education management. We used methods of analysis and synthesis, problem-chronological, historical-comparative.

It is revealed that actual state of educational process and management system of higher educational pedagogical establishments of I–II accreditation level of Ukraine isn't investigated enough. The problems of history of development of these establishments were not deeply investigated, in the context of the formation and development of the whole higher educational system of Ukraine.

Keywords: innovations, higher educational pedagogical establishments, educational process, education management system.

Березанская И. М., аспирантка кафедры истории и культуры Украины, Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды (Украина, Переяслав–Хмельницкий), berezanska.i@mail.ru

Иновации в организации учебно-воспитательного процесса и системы управления образованием высших педагогических учебных заведений Украины I–II уровней аккредитации (2002–2011 гг.) в трактовке отечественных исследователей

Проведен историографический анализ литературы 2002–2011 гг., посвященной высшим педагогическим учебным заведениям Украины I–II уровней аккредитации, в частности инновациям в учебно-воспитательном процессе и системе управления сферой высшего образования. При исследовании данной проблемы использовались методы анализа и синтеза, проблемно-хронологический, историко-сравнительный.

Выявлено, что современное состояние учебно-воспитательного процесса и системы управления образованием высших педагогических учебных заведений Украины I-уровня аккредитации исследованы недостаточно. Вопросы истории развития данных вузов исследователи касались вскользь, в контексте освещения становления и развития всей системы высшего образования Украины.

Ключевые слова: инновации, педагогические вузы, учебно-воспитательный процесс, система управления образованием.

* * *

УДК 572.9(=11/=8):314.1](477.41)“20”

Деркач С. С.
аспірантка кафедри етнології та краєзнавства,
Київський національний університет
ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), SvitlankaDe@gmail.com

ЕТНОМОВНІ ЗМІНИ У СКЛАДІ НАСЕЛЕННЯ КИЇВЩИНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Аналізуються зміни в етнічному та мовному складі населення Київщини за даними переписів населення 1989 та 2001 року, наданими Головним управлінням статистики у Київській області. Крім того, дослідження ґрунтується на результатах опитування жителів Києво-Святошинського і Макарівського районів Київської області. Метою проведеного дослідження було виявлення характеру і динаміки змін в етнічному та мовному складі сільського населення Київщини.

Проведено аналіз даних, які відображені у таблицях. З'ясовано, що відбулися значні зміни в етнічній та мовній динаміці Київщини. У складі населення серед етнічних груп переважають українці та росіяни. Скорочення загальної чисельності населення Київської області відобразило майже на всіх етносах, проте зафіксовано також кількісне збільшення деяких етнічних груп. У містах Київської області більше розмовляють російською мовою, а в селах, навпаки, українською або суржиком.

Результати Всеукраїнського перепису населення засвідчили тенденцію до підвищення рівня освіти населення Київської області, зростання в сільській місцевості кількості осіб, які мають вищу і повну загальну середню освіту.

Ключові слова: загальні переписи населення, Київська область, етнічні та етномовні процеси.

Населення України вирізняється досить різноманітним етнічним складом. Частка різних національностей в складі населення України, як і їхня абсолютна кількість, ніколи не була постійною. Ця нестабільність відбиває суть етнодемографічних процесів України, розвиток яких перебуває під впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів, залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх умов. Все це справило свій вплив на динаміку змін етнічного складу населення України.

На зміни етнічного складу населення впливають етнічні процеси, що відбуваються в державі. Село в Україні здебільшого моноетнічне, тут переважну більшість становлять українці, тому процеси етнічної асиміляції стосувалися сільського населення меншою мірою, аніж міського. Значний внесок у дослідження етнічного складу населення та мовних процесів України належить В.Наулку [1], В.Євтуху [2], Т.Рудницькій [3], В.Скляру [4], В.Романцову [5] та ін. Етномовні процеси на Київщині залишаються мало вивченими, тому ця тема потребує ґрунтовного дослідження.

Метою проведеного дослідження було виявлення характеру і динаміки змін в етнічному та мовному складі сільського населення Київщини.

У продовж 2012–2014 рр. було проведено опитування сільських жителів Київської області, що постійно працюють у місті Києві. У ході польових досліджень було опитано 152 особи віком від 17 до 65 років із Києво-Святошинського р-ну (Музичі, Лука, Гореничі, Неграші, Княжичі, Личанка, Шпитьки, Бузова, Горбовичі, Петрушки, Жорнівка) та Макарівського р-ну (Новосілки, Мостище, Калинівка) Київської області. Крім того, було використано дані Головного управління статистики у Київській області.

У сучасній Україні живуть представники близько 130 національностей. При цьому більш ніж 90 з них нараховують понад 100 осіб. Значна частина етнічних спільнот належить до слов'янської групи індоєвропейської мовної сім'ї. За даними перепису 1989 року, українці, росіяни, білоруси, поляки, болгари,